

Hallituksen esitys eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maankäyttö- ja rakennuslakia. Lakiehdotus sisältää säännökset kolmesta erillisestä kokonaisuudesta.

Lakiehdotuksen säännöksillä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuudesta asetetaan laskennalliset minimivaatimukset uusiutuvan energian osuudelle rakennuksen kokonaisenergiasta uudisrakentamiselle ja laajamittaisen korjaukselle. Ehdotetulla lailla pantaisiin osaltaan täytäntöön uudelleenlaaditun uusiutuvan energian direktiivi.

Ympäristövaikutusten arviointia edellyttävien hankkeiden rakennusluvan mahdollisten muutoksenhakijoiden piiriä laajennettaisiin koskemaan paikallisia yhteisöjä, joiden sääntöihin kuuluu luonnon, terveyden tai ympäristön suojele. Samalla lisättäisiin viittaussäännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettuun lakiin ehdotettuun uuteen, valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaan säännökseen. Lakiehdotuksen muutoksilla täydennettäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa. Suomi on saanut täytäntöönpanoa koskien Euroopan komissiolta virallisen huomautuksen, jonka takia kansallisen lainsäädännön muutoksia kiirehditään.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi esityksen mukaan rakennustuoteasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuna rakennustuoteyhteyspisteenä, jonka tehtävänä on tarjota tietoa rakennustuotteita koskevista säännöksistä Suomessa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston markkinavalvontatoimintaa koskeva pykälä muutettaisiin vastaamaan menettelyiltään markkinavalvontalakeja ja markkinavalvonta-asetusta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2021.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
3 Tavoitteet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	9
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	13
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	13
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	13
6 Lausuntopalaute	15
7 Säännöskohtaiset perustelut	15
8 Lakia alemman asteinen sääntely	18
9 Voimaantulo	19
10 Suhde muihin esityksiin.....	19
10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä.....	19
10.2 Suhde talousarvioesitykseen	19
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	19
11.1 Ympäristöperusoikeus.....	19
11.2 Julkisen vallan käyttäminen	20
11.3 Yksityiselämän suoja	20
LAKIEHDOTUS	21
maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta	21
RINNAKKAISTEKSTI.....	24
maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta	24

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Pääministeri Marinin hallitusohjelman (2019) kohdassa 3.1 linjataan seuraavasti: ”Fossiilisen öljyn käytöstä lämmityksessä luovutaan asteittain 2030-luvun alkuun mennessä. Valtion ja kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2024 mennessä. Kannustetaan öljylämmitteisiä kiinteistöjä siirtymään muihin lämmitysmuotoihin 2020-luvun aikana erillisellä toimenpideohjelmalla.”

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (RED II -direktiivi) edellyttää 15 artiklan 4 kohdassa, että jäsenvaltioiden on rakennussäännöksissään ja -määräyksissään otettava käyttöön asianmukaiset toimenpiteet, joilla lisätään kaiken tyyppisen uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuutta rakennusalaalla. Jäsenvaltioiden on rakennussäännöksissään ja -määräyksissään tai muulla tavalla vastaavin vaikutuksin edellytettävä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäistasoa uusissa ja perusteellisesti kunnostettavissa rakennuksissa siinä määrin, kuin tämä on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. RED II -direktiivin 36 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava 15 artiklan edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2021.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat rakennuslupahankkeet

Suomen hallitus on 28.11.2019 vastaanottanut Euroopan komission Suomen tasavallalle SEUT 258 artiklan nojalla osoittaman virallisen huomautuksen, jonka kohteena on eräiden tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin (2011/92/EU, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2014/52/EU, jäljempänä ’direktiivi’ tai ’YVA-direktiivi’) säännösten täytäntöönpano Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Komissio on katsonut, että useita direktiivin säännöksiä ei ole pantu Suomessa asianmukaisesti täytäntöön. Komission mukaan puutteet koskevat muun muassa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä *YVA-menettely*) soveltamisalan määräytymistä, YVA-menettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä sekä päätösten perustelemiseen ja muutoksenhakuoikeuteen liittyviä kysymyksiä. Suomi on komissiolle 24.3.2020 antamassaan vastauksessa ilmoittanut, että Manner-Suomi ja Ahvenanmaa tulevat täydentämään lainsäädäntöään YVA-direktiivin säännösten täytäntöönpanon täsmentämiseksi. Lainsäädäntömuutokset ilmoitettu valmisteltavan niin, että ne tulisivat kokonaisuudessaan voimaan vuoden 2021 aikana.

Eduskunnalle on annettu virallisen huomautuksen johdosta ja direktiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi 8.4.2021 erillinen hallituksen esitys HE 50/2021 vp ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Esityksellä täydennettäisiin YVA-direktiivin täytäntöönpanoa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017, jäljempänä *YVA-laki*), maa-aineslaissa (555/1981), ympäristönsuojelulaissa (527/2014) sekä eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetussa laissa (764/2019). Nyt kyseessä olevalla esityksellä täydennettäisiin YVA-direktiivin täytäntöönpanoa maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, myöhemmin MRL).

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti

Kansallisen markkinavalvonnan yhteyspisteen nimeäminen perustuu jäsenvaltioiden velvollisuuteen nimetä yhteyspiste, josta säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020 (jäljempänä markkinavalvonta-asetus). Tuoteyhteyspisteestä ja sen tehtävistä säädetään toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 764/2008 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/515 (jäljempänä vastavuoroisen tunnustamisen asetus), minkä lisäksi joistain tuoteyhteyspisteen tehtävistä säädetään myös markkinavalvonta-asetuksessa. Lailla eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta (993/2020) toiminta järjestettiin siten, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii jatkossa EU:n markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena yhteyspisteenä. Lisäksi organisoitiin uudelleen vastavuoroisen tunnustamisen asetuksessa tarkoitettu tuoteyhteyspisteen tehtävä siirtämällä se työ- ja elinkeinoministeriöstä jatkossa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettavaksi.

Tällä esityksellä nimettäisiin kansallisesti rakennustuoteyhteyspiste siten, kuin rakennustuoteasetuksen 10 artikla jäsenmailta edellyttää.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 305/2011 (*rakennustuoteasetus*) on ollut omat säännöksensä siitä, kuinka markkinavalvontaviranomainen on toiminut valvoessaan niin CE-merkittyjä kuin CE-merkitsemättömiä rakennustuotteita. Uuden markkinavalvonta-asetuksen ja markkinavalvontalain muutoksen johdosta maankäyttö- ja rakennuslain pykälää on syytä muuttaa siten, että markkinavalvontaviranomaisen menettelytavat yhdenmukaistetaan muiden tuotteiden markkinavalvonnan kanssa.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä.

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä asiantuntijayhteistyön avulla. Ympäristöministeriö on teettänyt Motiva Oy:llä vaikutusarvioraportin RED II -direktiivin 15.4 artiklan toimeenpanon vaikutuksista.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet. Esitys liittyy laajempaan eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 50/2021vp), joka on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä. Esitys on valmisteltu Euroopan komission Suomelle antaman YVA-direktiivin täytäntöönpanoa koskevan virallisen huomautuksen johdosta. Ympäristöministeriö on asettanut virallisen huomautuksen ja YVA-direktiivin kansallisen täytäntöönpanon käsitteilyä varten toimikaudelle 1.7.2020–31.12.2021 yhteistyöryhmän, jossa on edustajia ympäristöministeriön lisäksi oikeusministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä sekä työ- ja elinkeinoministeriöstä. Yhteistyöryhmän toiminnasta on saatavilla tietoa ministeriön internetsivuilla

tunnuksella [YM034:00/2020](#). Tässä esityksessä ehdotettavien muutosehdotusten pääkohdat on esitelty yhteistyöryhmälle.

Rakennustuotteiden markkinavalvonnan ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti

Markkinavalvonta-asetuksen toimeenpanoon liittyen on työ- ja elinkeinoministeriön esityksestä budjettilakina hyväksytty kansallinen laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta (993/2020). Laissa säädetään yhteyspisteestä sekä tuoteyhteyspisteestä Euroopan unionin markkinavalvontaa ja vastavuoroista tunnustamista koskevien asetusten täytäntöönpanemiseksi. Laissa säädetään lisäksi, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii jatkossa EU:n markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena yhteyspisteenä. Lisäksi organisoitiin uudelleen vastavuoroista tunnustamista koskevassa asetuksessa tarkoitettu tuoteyhteyspisteen tehtävä siirtämällä se työ- ja elinkeinoministeriöstä jatkossa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettavaksi.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kansallisista syistä, että myös rakennustuoteasetuksen 10 artiklan mukainen rakennustuoteyhteyspisteen tehtävä siirrettäisiin ympäristöministeriöstä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon.

Rakennustuotteiden markkinavalvonnasta on säädetty erillislainsäädännössä eikä se ole osa markkinavalvontalakia. Markkinavalvonta-asetus edellyttää implementointia, joten viittaus markkinavalvontalakiin ja -asetukseen on tehtävä rakennustuotteiden osalta maankäyttö- ja rakennuslaissa. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtävän suorittamista helpottaa, jos kaikkien tuotteiden markkinavalvontamenettelyt ovat yhdenmukaiset.

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kanssa.

2 Nykytila ja sen arviointi

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Kestävä energiankäyttö on yksi maankäyttö- ja rakennuslain lähtökohdista. Lain tavoitteena on 1 §:n mukaan järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Suomessa rakennusten energiatehokkuussäätely perustuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) rakentamisen olennaisia teknisiä vaatimuksia koskevalle sääntelylle sekä mainitun lain nojalla valtioneuvoston ja ympäristöministeriön asetuksina annetulle tarkentavalle sääntelylle. Lailla maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (1151/2016) toimeenpantiin uudelleenlaaditun Euroopan parlamentin ja neuvoston rakennusten energiatehokkuudesta antaman direktiivin (2010/31/EU, jäljempänä EPBD) vaatimus lähes nollaenergiarakentamisesta. Tätä koskevan ympäristöministeriön asetuksen (ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta, 1010/2017) seurauksena rakennusten energian käyttö vähenee ja uusiutuvan energian osuus rakennuksen käyttämässä energiassa kasvaa.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei ole nykyisin säädetty uusiutuvan energian vähimmäistasosta uusissa ja laajamittaisesti korjattavissa rakennuksissa.

Korjausrakentamisessa uusiutuvan energian osuus rakennuksen laskennallisesta ostoenergiankulutuksesta alittaa esityksessä ehdotetun 38 prosentin rajan ainoastaan, jos lämmitykseen käytetään ensisijaisena energialähteenä fossiilisia polttoaineita. Tällaisia rakennuksia oli energiatodistusrekisterissä ennen vuotta 2020 valmistuneiksi ilmoitetuissa rakennuksissa 5 407 kappaletta. Eniten fossiilista polttoainetta pääasiallisena lämmönlähteenä on omakotitaloissa (3 660/omakotitalojen energiatodistusmäärän ollessa 39 902), opetusrakennuksissa ja päiväkodeissa (308/3245), rivitaloissa (951/19 338) ja liikerakennuksissa (158/3 737). Kun ennen vuotta 2020 valmistuneista rakennuksista oli käytettävissä yhteensä 88 610 energiatodistusta, niin fossiilisen polttoaineen markkinaosuudeksi pääasiallisista lämmönlähteistä tulee 6 prosenttia.

Uudisrakentamisessa uusiutuvan energian osuus rakennuksen laskennallisesta ostoenergiankulutuksesta alittaa esityksessä ehdotetun 38 prosentin rajan ainoastaan, jos lämmitykseen käytetään ensisijaisena energialähteenä fossiilisia polttoaineita. Tällaisia rakennuksia oli energiatodistusrekisterissä vuonna 2020 käyttöönotetuissa tai rakennuslupavaiheessa olevissa rakennuksissa 13 kappaletta. Fossiilinen polttoaine on harvinainen jokaisessa rakennustyyppissä: omakotitaloista 5 kappaletta 8779 rakennuksesta, varastoista 5/344, liikenteen rakennuksista 3/374 ja määrittelemättömistä muista rakennustyypeistä 1/277. Uusiksi luokitelluista rakennuksista oli käytettävissä yhteensä 12 492 energiatodistusta. Niiden perusteella fossiilisen polttoaineen markkinaosuus pääasiallisista lämmönlähteistä oli 0,1 prosentti.

Vuonna 2020 aloitetuissa uusissa rakennuksissa kevyt polttoöljy ilmoitettiin rakennushankeilmoituksissa pääasialliseksi lämmönlähteeksi 69 rakennuksessa, kaasu 12 rakennuksessa ja turve 15 rakennuksessa. Näistä 30 kappaletta oli teollisuus- ja varastorakennuksia, 27 kappaletta maatalouden rakennuksia ja 23 kappaletta muita rakennuksia. Fossiilisten polttoaineiden markkinaosuus pääasiallisena lämmönlähteenä oli rakennusrekisterin perusteella 0,3 prosenttia (kaikki rakennustyyppit) tai 0,2 prosenttia (vain asuin- ja palvelurakennukset).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (RED II -direktiivi) annettiin 11.12.2018. Tämän niin sanotun uudelleenlaaditun direktiivin tavoitteena on, että jäsenvaltiot varmistavat, että EU:ssa uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta on vähintään 32 prosenttia vuonna 2030. Maakohtaisia tavoitteita ei uusitussa direktiivissä ole enää asetettu.

Direktiivin artikla 15.4 edellyttää, että jäsenvaltioiden on rakennussäännöksissään ja -määräyksissään tai muulla tavalla vastaavin vaikutuksin edellytettävä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäistasoa uusissa ja laajamittaisesti kunnostettavissa rakennuksissa siinä määrin, kuin tämä on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Maankäyttö- ja rakennuslaissa lupahankkeesta tiedottaminen (133 §) ja lupapäätöksestä valittaminen (192 §) on rajoitettu vain rajanaapureihin.

MRL 132 §:n (5.5.2017/254) mukaan, jos luvanvaraisesta rakentamisesta on tehtävä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, on hakemuksen vireille tulosta sen lisäksi mitä 133 §:ssä säädetään, tiedotettava internetissä. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Asiassa jätetyistä huomautuksista ja lausunnoista on laadittava yhteenvedo, jonka on oltava yleisesti saatavilla samaan aikaan kun päätös annetaan. MRL 133 §:n mukaisesti rakennusluvasta kuullaan tällä hetkellä naapureita, mutta ei kunnan jäseniä eikä muita osallisia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:ssä on rajoitettu mahdollisten muutoksenhakijoiden piiriä rakennuslupapäätöksistä. YVA-direktiivi edellyttää, että osallisten piiri kattaa rakennusluvan osalta YVA-menettelyn alaisissa -hankkeissa rekisteröidyt yhteisöt, joiden toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei ole erillisiä säännöksiä koskien rakennuslupien käsittelyä tilanteissa, joissa hankkeella on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen menettely.

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta rakennustuoteasetuksen perusteella ja kansallisessa tuotehyväksynnässä olevien rakennustuotteiden markkinavalvonnasta maankäyttö- ja rakennuslain nojalla.

Rakennustuoteyhteyspiste perustettiin rakennustuoteasetuksen tultua voimaan vuonna 2013 työ- ja elinkeinoministeriössä olleen tuoteyhteyspisteen varaan. Käytännössä rakennustuoteyhteyspiste on toiminut siten, että taloudellinen toimija on toimittanut kysymyksensä työ- ja elinkeinoministeriön sähköpostiosoitteeseen, joka on koordinoinut kysymyksiä välittäen kysymykset vastattavaksi ympäristöministeriöön. Ympäristöministeriölle kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 17 §:n 3 momentin mukaan rakennustuoteasetuksessa jäsenvaltiolle asetetut toimintavelvoitteet.

3 Tavoitteet

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

EU-direktiivi on osa keinoista, joilla EU pyrkii pääsemään asettamiinsa ilmastomuutostavoitteisiin. Sisältönä on pyrkimys vähentää fossiilisten polttoaineiden käytön osuutta rakennusten kokonaisenergian käytöstä. RED II direktiivillä veloitetaan jäsenvaltiot asettamaan minimivaatimukset uusiutuvan energian osuudelle rakennuksen kokonaisenergiasta uudisrakentamiselle ja laajamittaisen korjaukselle. Esityksen mukaan uudisrakentamiselle ja laajamittaisen korjaukselle asetetut vaatimukset johtavat siihen, että näissä tapauksissa rakennusluvan myöntämisen ehtona on se, ettei hankkeen pääasiallisena lämmönlähteenä ole fossiiliset polttoaineet.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Tavoitteena on tehostaa ympäristövaikutusten huomioon ottamista YVA-menettelyä edellyttävissä hankkeissa myös rakennuslupakäsittelyn osalta. Keinona on laajentaa osallisten piiriä YVA-menettelyn alaisen hankkeiden osalta myös rakennuslupakäsittelyssä. Rakennuslupaan liittyvä kuuleminen laajennetaan koskemaan myös kunnan jäseniä ja osallisia.

Rakennuslupamenettelyä muutetaan myös hankkeissa, joilla on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen menettely. Menettely parantaa näissä tapauksissa mahdollisuuksia vastata Suomen kansainvälisiä sitoumuksista muita valtioita kohtaan.

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti

Laissa eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta (993/2020) säädetään yhteyspisteestä sekä tuoteyhteyspisteestä Euroopan unionin markkinavalvontaa ja vasta-
vuoroista tunnustamista koskevien asetusten täytäntöön panemiseksi. Laissa säädetään lisäksi, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii 1.1.2021 EU:n markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena yhteyspisteinä. Rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 305/2011, jäljempänä rakennustuoteasetus, 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä rakennustuoteyhteyspiste. Kansallisena asetuksen mukaisena tuoteyhteyspiteenä asetuksessa määriteltyjen tuotteiden osalta on yleistöimivallan perusteella toiminut ympäristöministeriö.

Esityksessä ehdotetaan tehtävän siirtämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle osaksi tuoteyhteyspiteen ja yhteyspiteen tehtävän kanssa muodostuvaa kokonaisuutta. Työ- ja elinkeinoministeriö on siirtänyt vastavuoroisen tunnustamisen asetuksen (EU) 2019/515 mukaisen tuoteyhteyspistetoiminnan Tukesille, joten on tarkoitukseenmukaista, että myös rakennustuoteyhteyspiteen ylläpito siirretään Tukesin tehtäväksi.

Markkinavalvonnan suorittamisen osalta pyritään yhdenmukaistamaan toimintatavat muiden tuotteiden markkinavalvonnan kanssa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Hallituksen esityksessä on suunniteltu asettaa uusiutuvan energian osuudelle 38 prosentin vähimmäisvaatimus rakennuksen laskennallisesta ostoenergiasta uudisrakentamisessa ja laajamittaisesti korjattaville rakennuksille silloin kun se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Laskennallinen ostoenergia viittaa ympäristöministeriön asetukseen uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017), ja ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen energiatodistuksesta (1048/2017) mukaiseen laskennalliseen ostoenergiiaan, ei toteutuneeseen kulutukseen. Hallituksen esityksen vaatimukset koskevat kaikkia muita paitsi puolustus-
hallinnon rakennuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Valitusoikeus rakennuslupapäätöksestä laajennettaisiin toimialueellaan sellaiselle rekisteröidylle yhteisölle, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennuskohdetta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annettua lakia (252/2017). Niin ikään rakennusluvan kuulemista YVA-hankkeissa laajennettaisiin nykyisestä siten, että kunnan jäsenillä ja osallisilla olisi oikeus esittää mielipiteensä hankkeesta

Lisäksi säädettäisiin menettelystä, jolla rakennuslupahakemuksesta ja -päätöksestä tiedotettaisiin muita valtioita tapauksissa, joissa hankkeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeesta on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen menettely.

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspiteen tehtävän järjestäminen kansallisesti

Tällä esityksellä nimettäisiin kansallisesti rakennustuoteyhdeyspiste siten, kuin rakennustuoteasetuksen 10 artikla jäsenmailta edellyttää. Samalla kansallisen ylläpito siirretään Tukesin tehtäväksi. Markkinavalvonnan menettelyjen osalta viittaisiin suoraan markkinavalvonta- asetukseen ja -lakiin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Uusiutuvan energian käytön edistäminen

Ympäristövaikutukset. Tämä hallituksen esitys vaikuttaa uusiutuvan energian lisääntymiseen rakennuksissa yhdessä muun lainsäädännön ja julkisen sektorin ohjaustoimenpiteiden kanssa. Fossiilisen energian korvaaminen uusiutuvalla energialla vähentää hiilidioksidipäästöjä.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman (2019) kohdassa 3.1 linjataan seuraavasti: ”Fossiilisen öljyn käytöstä lämmityksessä luovutaan asteittain 2030-luvun alkuun mennessä. Valtion ja kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luovutaan vuoteen 2024 mennessä. Kannustetaan öljylämmitteisiä kiinteistöjä siirtymään muihin lämmitysmuotoihin 2020-luvun aikana erillisellä toimenpideohjelmalla.” Ympäristöministeriö valmistelee fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen toimenpideohjelmaa. Tässä yhtenä toimenpiteenä on fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen avustus pientaloille ja kuntien rakennuksille. Pientaloille avustushaku käynnistyi 1.9.2020 ja kunnille 5.10.2020. Pientalojen avustusjärjestelmälle on myönnetty vuonna 2020 määräraha 30 miljoonaa euroa, jota voidaan käyttää myös vuosina 2021–2022 ja talousarvioesitykseen vuodelle 2021 sisältyy 10 miljoonan euron määräraha. Kuntien avustusjärjestelmälle varattu määräraha vuodelle 2020 on 15 miljoonaa euroa. Tieto avustuksesta on saavuttanut kohderyhmän hyvin, sillä pientaloista hakemuksia on jätetty noin 9 700 ja myönteisiä päätöksiä on tehty jo noin 3 500 (26.1.2021). Taloudellisina kannusteina on käytettävissä myös verotuksessa tehtävä kotitalousvähennys sekä joissain tapauksissa asuinrakennusten energia-avustus. Maataloudessa on käytettävissä investointeihin Manner-Suomen Maaseutuohjelman kautta annettava taloudellinen tuki ja teollisuudessa energiatuki. Tämän hallituksen esityksen vaikutus ei itsessään ole suuri nykyisiin säädöksiin verrattuna. Uudisrakentamista koskevat lähes nollaenergiavaatimukset tulivat voimaan 1.1.2018 ympäristöministeriön asetuksella uuden rakennuksen energiatehokkuudesta. Energiatehokkuusvaatimukset on annettu myös korjausrakentamiseen (ympäristöministeriön asetus rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä). Maankäyttö- ja rakennuslaissa luetellaan rakennustyytit, joita lähes nollaenergiavaatimus ei koske.

Olemassa olevissa rakennuksissa öljylämmityksestä on jo siirrytty ripeästi muiden polttoainesten/lämmönlähteiden hyödyntämiseen. Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on varmistaa, ettei fossiilista energiaa käyttävää päälämmitysjärjestelmänä enää asenneta myöskään laajamittaisten korjausten yhteydessä. Tämä hallituksen esitys vaikuttaa vuosittain enintään 30 korjaushankkeeseen vuodessa, koska vain osassa laajamittaisesti korjattavista rakennuksista on käytössä fossiiliseen energiaan perustuva kiinteistökohtainen lämmitys. Näiden vuosina 2022–2030 laajamittaisesti korjattavien rakennusten päästövähennys on 8 900 tonnia vuodessa nykytilanteeseen verrattuna.

Nykytilan mukaisella kehityksellä, joka kattaa olemassa olevien rakennusten myös muutoin kuin laajamittaisten korjausten yhteydessä tehtävät lämmitysjärjestelmämuutokset, odotetaan päästöjen olevan vuonna 2030 noin 474 000 tonnia vähemmän kuin vuonna 2020. Erityisesti fossiilisesta öljylämmityksestä luopumisen tavoitteiden kanssa siirtyminen nopeutuisi niin, että 30 vuoden sijaan öljylämmityksestä luovuttaisiin 10 vuodessa. Nopeutetulla aikataululla olemassa olevan vanhan rakennuskannan hiilidioksidipäästöt olisivat vuonna 2030 noin 1 422 000 tonnia vähemmän kuin vuonna 2020.

Jo nyt uusissa asuin- ja palvelurakennuksissa fossiilisia polttoaineisiin perustuva kiinteistökohtainen lämmitys on harvinainen (alle 20 rakennusta vuodessa), mutta tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on varmistaa, ettei näitä tule enää lainkaan riippumatta muun muassa energianhintojen muutoksista. Tuotantorakennuksissa fossiilisilla polttoaineilla on noin kahden prosentin markkinaosuus. Ehdotetulla 38 prosentin vaatimuksella olisi vain vähäinen vaikutus tulevan uudisrakentamisen päästöihin. Vaikutus olisi vain noin 90 tonnia hiilidioksidia vuodessa ja noin 900 tonnia vuodessa kymmenen vuoden kuluttua nykytilanteeseen verrattuna.

Vaatimuksilla voi olla hyvin pieni lisäävä vaikutus biokattiloiden ja takkojen hankintoihin, joiden käyttö aiheuttaa hiukkaspäästöjä. Hiukkaspäästöjä syntyy myös sähkön ja kaukolämmön tuotannosta, missä biopolttoaineiden käyttö on kasvanut jo pitkään. Tehokkaasta poltosta ja suodattimista johtuen voimalaitosten päästökertoimet ovat jo nyt alhaisia ja laskevat lisää tulevaisuudessa.

Vaikutukset kotitalouksiin. Säädös koskee omakotitaloissa asuvia sekä asunto-osakeyhtiöitä. Uusia pientaloja valmistuu noin 10 000 vuodessa ja muita asuinrakennuksia noin 1 000 vuodessa. Pientaloja on noin 1 160 000 ja asunto-osakeyhtiöitä noin 44 300. Kummassakin ryhmässä noin puolen valmistuminen ajoittuu ajalle ennen 80-lukua, missä ikäryhmässä laajamittaiset korjaukset ovat todennäköisempiä kuin uudemmassa kannassa.

Rakennuttajakotitaloudelle tai laajamittaisesti korjaavalle kotitaloudelle investointikustannus tulee suoraan maksettavaksi, mutta se myös hyötyy suoraan investoinnin tuomista eduista käyttökustannuksissa ja asunnon arvossa. Asunnon ostajalle investointikustannus vaikuttaa osana asunnon hinnanmuodostusta. Asunto-osakeyhtiöissä laajamittaisten korjausten kustannukset ja muutokset käyttökustannuksissa vaikuttavat vastikkeisiin ja vuokriin.

Eri lämmitysenergiavaihtoehdoista maalämpö tai kaukolämpö eivät ole mahdollisia kaikissa rakennuksissa. Maalämpökaivojen poraamisen voi estää maaperän laatu, pohjaveden suojeleminen, poraamisesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset, jne. Kaukolämpöä ei ole saatavissa kaikkialla ja biopolttoaineiden käyttöönottoa voi rajoittaa muun muassa polttoaineiden säilytyksen vaatima tila tai haasteelliseksi koettu huoltotarve. Sähkölämmitys, mahdollisesti yhdistettynä ilmalämpöpumppuun, sekä ilma-vesilämpöpumppu ovat mahdollisia vaihtoehtoja kaikissa pientaloissa.

Uudisrakentamisessa uusiutuvan energian vaatimusten täyttämistä ei aiheudu omakotitaloissa eikä asunto-osakeyhtiöissä lisäkustannuksia, sillä tavoitteeseen päästään kustannustehokkaasti yleisesti tällä hetkellä käytetyillä ratkaisuilla. Käytännössä vain investointi fossiiliseen energiaan perustuvaan päälämmitysjärjestelmään jää kokonaan pois lämmitysvalintoista, mikä on jo itsessään harvinainen ratkaisu; energiatodistusrekisterin mukaan vuonna 2020 fossiiliseen energiaan perustuva päälämmitysmuoto asennettiin viiteen uuteen omakotitaloon eikä yhteenkään uuteen rivi- tai kerrostaloon.

Laajamittaisia, uudisrakentamiseen vertautuvia korjauksia tehdään vuosittain 60–125 omakotitaloon, 5–15 rivitaloon ja 5–20 asuinkerrostaloon. Vain osassa näistä on fossiilista polttoainetta käyttävä kiinteistökohtainen lämmitys. Suhteessa olemassa olevaan rakennuskantaan, määrät ovat erittäin vähäisiä. Verrattuna öljylämmityksen uusimiseen, vaihtoehtoisten lämmitysratkaisujen investointikustannukset ovat korkeammat, mutta ne hyödyntävät ilmaisenergiaa tai tehokkaasti ostenergiaa. Nykyisillä energiahinnoilla vaihtoehtoiset järjestelmät ovat elinkaarikustannuksiltaan edullisempia kuin fossiilista polttoainetta käyttävän lämmityskattilan uusiminen. Investointikustannuksien ero kuroutuu 3–5 vuodessa valitusta teknologiasta riippuen.

Pientalojen hybridilämmityksessä, jossa fossiiliseen energiaan perustuvan lämmitysmuodon lisäksi käytössä on ilma-vesilämpöpumppu, energiatodistuksen laskentasäännöillä vaatimus 38 prosenttia uusiutuvan energian osuudesta täyttyy. Ratkaisu on kotitalouksien näkökulmasta taloudellisesti kannattava, sillä verrattuna pelkästään lämmityskattilan uusimiseen, hybridilämmitys tulee 25 vuoden aikana 30 prosenttia edullisemmaksi kuin alkuperäinen lämmitys.

Fossiiliseen energiaan perustuva lämmitysratkaisu voi vaikuttaa haitallisesti asuntojen hintaan ja siitä luopuminen myönteisesti, mutta hinta riippuu myös monista muista tekijöistä, erityisesti sijainnista ja kyseisen alueen markkinatilanteesta.

Yritysvaikutukset. Keskeisimpiä yritysvaikutuksia ovat energiamarkkinoiden muutosten kautta aiheutuvat vaikutukset yritysten väliseen kilpailuun ja tuottoihin. Liiketoiminta kasvaa sähkö-, kaukolämpö- ja uusiutuvan energian alalla sekä näihin liittyvissä palveluissa. Liiketoiminta vähenee fossiilisen energian (pääasiassa öljyn) arvoketjussa mukaan luettuna polttoaineita myyvät yritykset, laitevalmistajat ja -myyjät sekä asennus- ja huoltotoiminta. Kaikilla näillä aloilla toimii Suomessa lukuisia yrityksiä, joten vaikutukset eivät keskity tiettyihin yksittäisiin yrityksiin.

Vaikka markkinavaikutukset on tunnistettu merkittävimmiksi, vaikutuksia ei itsessään voi pitää edes kohtalaisina, sillä muutokset rakennuskannan lämmitysmuotojen jakaumassa jäävät hyvin pieniksi. Hallituksen esityksen mukaisen säädöksen myötä vältetään fossiiliseen energiaan perustuvan päälämmitysjärjestelmän rakentaminen yhteensä 140:ssä uudisrakennuksessa ja yhteensä 300:ssä laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa kymmenen vuoden tarkastelujaksolla.

Ehdotetulla lainsäädännöllä ei ole vaikutuksia yritysten verotukseen, maksuihin tai tukiin eikä ilmoitus-, raportointi-, valvonta tai rekisteröintimenettelyyn. Ehdotetulla lainsäädännöllä ei perusteta uutta lupamenettelyä, vaan ainoastaan muutetaan nykyistä rakennuslupamenettelyä.

Työllisyys- ja työelämävaikutukset. Hallituksen esitys vaikuttaa periaatteessa myönteisesti työvoiman kysyntään sähkö-, kaukolämpö- ja uusiutuvan energian alalla sekä näihin liittyvissä palveluissa. Työvoiman tarve voisi vähentyä periaatteessa fossiilisen energian (pääasiassa öljyn) arvoketjussa mukaan luettuna polttoaineita myyvät yritykset, laitevalmistajat ja -myyjät sekä asennus-, huolto- ja nuohoustoiminta. Vuositasolla molempiin suuntiin vaikuttavat muutokset ovat kuitenkin hyvin pieniä ja kohdistuvat suureen joukkoon yrityksiä, joten työllisyysvaikutukset jäävät erittäin pieniksi.

Ehdotuksella ei ole työelämävaikutuksia eli vaikutuksia työmarkkinoiden toimivuuteen tai rakenteellisiin tekijöihin eikä työntekijöiden asemaan työmarkkinoilla.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Valitusoikeus rakennusluvasta on maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaan rajoitettu. Valitusoikeuden laajentaminen myös ympäristöalan järjestöille laajentaa mahdollisten muutoksenhakijoiden joukkoa.

Vuosina 1994–2019 YVA–menettelyn edellyttämiä hankkeita on tullut vireille yhteensä 874 kappaletta. Yleisin hanketyyppi vuosina 1994–2019 on ollut jätehuolto (242 kappaletta). Kolme muuta yleisintä hanketyyppiä ovat olleet energian tuotanto (185 kappaletta), luonnonvarojen otto ja käsittely (177 kappaletta) ja liikenne (107 kappaletta). Harvinaisimmat hanketyypit ovat yksittäistapaus (5 kappaletta), metalliteollisuus (8 kappaletta), metsäteollisuus (9 kappaletta), vesistön rakentaminen ja säännöstely (11 kappaletta), vesihuolto (17 kappaletta) sekä eläinten

pito (25 kappaletta). Rakennuslupaa edellyttäviä YVA-menettelyn alaisia hankkeita on vuosittain varsin vähän. Toisaalta ne ovat kokoluokaltaan varsin suuria ja ammattimaisesti hoidettuja, joten toimijoiden on mahdollista hallita prosesseissaan valitusoikeuden laajentaminen. Hakijan pyynnöstä voidaan rakennuslupamenettely joissakin tapauksissa yhdistää eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain mukaisesti.

Mahdollisuus valittaa myös rakennuslupapäätöksestä saattaa viivästyttää hankkeen lainvoimaiseksi tuloa jonkin verran. Tämän vastapainona on hakijan mahdollisuus pyytää aloitusoikeutta vakuutta vastaan. Rakennuslupavalituksia hallinto-oikeuksiin vuonna 2020 saapui 211 kappaletta, ratkaistuja oli 128 kappaletta ja vireillä oli vuoden lopussa 164 kappaletta. Käsitteilyaika oli keskimäärin 8,4 kuukautta. Lisäksi tulisi valitusta edeltävä oikaisuvaatimuskäsittelyn aika on yleisesti 1 kuukausi. Valitusmenettelyllä saattaisi olla vähäisiä vaikutuksia joihinkin hankkeisiin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 132 §:ään sisällytettäisiin viittaus YVA-lain 29 a §:ään, joka asettaa lupaviranomaiselle velvoitteita hankkeissa, joilla on todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja joissa on järjestetty YVA-lain 5 luvussa tarkoitettu kansainvälinen menettely.

Uudet rakennuslupalupaviranomaisia koskevat kansainväliseen menettelyyn liittyvät velvoitteet eivät vaikuttaisi merkittävästi viranomaisten resursseihin, sillä tilanteita, joissa kyseiset säännökset tulisivat sovellettavaksi, on harvoin vuositasolla (0–3 kappaletta vuodessa). Velvoitteiden toteuttaminen edellyttäisi kuitenkin yhteistyötä lupaviranomaisen ja ympäristöministeriön välillä. Hankkeesta vastaava vastaisi toiselle valtiolle toimitettavien asiakirjojen käännosten kustannuksista, joten käännoskustannukset eivät jäisi viranomaisten vastattavaksi.

Rakennuslupamenettelyyn liittyvän kuulemisen laajentaminen YVA-hankkeissa ei aiheuta merkittävästi lisää työtä rakennusvalvontaviranomaisille niiden vähäisen määrän takia.

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteydspisteiden tehtävien järjestäminen kansallisesti

Rakennustuoteyhteydspisteeseen kysymykset tulevat pääosin EU:ssa sijaitsevilta rakennustuotteiden valmistajilta ja koskevat kansallisia tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia. Jäsenvaltioiden onkin erityisesti varmistettava, että rakennustuoteyhteydspisteet tarjoavat tietoa kansallisista säännöksistä, joilla pyritään täyttämään rakennuskohteen perusvaatimukset ja joita sen alueella sovelletaan kunkin rakennustuotteen aiottuun käyttötarkoitukseen. Tieto on tärkeä, sillä sitä tarvitaan CE-merkinnän edellytyksenä olevan suoritusosoilmoituksen laatimista varten. Toisaalta rakennustuoteyhteyspisteeltä tiedustellaan säännönmukaisesti rakennustuoteasetukseen liittyvistä vaatimuksista esimerkiksi asiakirjoihin liittyviä kielivaatimuksia. Työmäärä huomioon ottaen on arvioitavissa, että Tukesin tarvitsema pysyvä resurssitarve rakennustuoteyhteydspisteiden ylläpitoon on arviolta enintään 20 000 euroa/vuosi. SDG-asetuksen (EU) 2018/1724 ja markkinavalvonta-asetuksen soveltamisen alkaminen hieman laajentaa myös rakennustuoteyhteydspisteiden ylläpitotehtävää. Rakennustuoteyhteydspisteiden työmäärän arvioidaankin hieman tästä syystä lisääntyvän. Kysymyksiä esitetään rakennustuoteyhteyspisteelle vuositasolla arviolta muutama kymmenen kappaletta. Arvio perustuu viime vuosina vastaanotettujen kysymysten lukumäärään ja mahdolliseen pieneen kysynnän lisääntymiseen.

Rakennustuoteasetuksen 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että rakennustuoteyhteydspisteet voivat hoitaa tehtävänsä tavalla, jolla vältetään eturistiriitoja, erityisesti niitä,

jotka koskevat CE-merkinnän saantimenettelyjä. Onkin huomattava, että rakennustuoteyhteyshetki ei ole valvontaviranomainen, eikä sillä olisi arvon mukaan olemaan merkittävää vaikutusta nykyiseen valvontaviranomaisten valvontatehtäviin.

Rakennustuotteiden markkinavalvonnan prosessien yhdenmukaistaminen muiden tuotteiden markkinavalvonnan kanssa mahdollistaa markkinavalvontaviranomaisen tehokkaamman toiminnan ja säästää siten resursseja.

Hallituksen esityksellä ei ole sukupuolivaikutuksia.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Uusiutuvan energian käytön edistäminen. Direktiivissä on kysymys kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavasta sääntelystä, mutta vaatimustason tarkempi määrittely ja toteutus-tapa on kuitenkin jätetty jäsenvaltioiden tehtäväksi. Jäljempänä on kuvattu vertailut Suomen kanssa saman tyyppisissä maissa tehdyistä ratkaisuista. Kaikissa näissä maissa implementointi on tehty eri tavoin, eikä missään aivan samoin kuin Suomessa on suunniteltu.

Ympäristöministeriössä valmistellaan parhaillaan yhteistyössä muun muassa muiden Pohjois-maiden kanssa säännöskokonaisuutta, jossa otettaisiin huomioon rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki rakennuksen koko elinkaaren aikana. Kyseessä on monitahoinen ja monimutkainen kokonaisuus joka edellyttää laajoja selvityksiä. Tässä vaiheessa päädyttiin yksikertaiseen nykytiedoilla toteuttamiskelpoiseen kansalliseen ratkaisuun.

Tulevaisuudessa, kun rakennusten kokonaisenergiatarkasteluiden menetelmät kehittyvät, voidaan Suomessa ottaa käyttöön menetelmät, jotka perustuvat laskennallisten tarkasteluiden sijaan rakennuksen yksilölliseen hiilijalanjäljen kokonaistarkasteluun.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet. Esityksellä tehdään Suomen Euroopan komissiolta saaman YVA-direktiivin täytäntöönpanoa koskevan virallisen huomautuksen edellyttämät korjaukset kansalliseen lainsäädäntöön myös rakennuslupamenettelyn osalta.

Markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyshetkin tehtävän järjestäminen kansallisesti. Lailla eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta (993/2020 säädetään, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii jatkossa EU:n markkinavalvonta-asetuksessa tarkoitettuna kansallisena yhteyshetkinä.

Käytännössä ei ole muita tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja rakennustuotteiden osalta kuin nimetty turvallisuus ja kemikaalivirasto rakennustuotteiden kansalliseksi tuoteyhteyshetkiksi. Tarkoituksenmukaisinta rakennustuotteiden markkinavalvonnassa on viitata menettelyihin, joita markkinavalvonnassa toteutetaan muutoinkin.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Uusiutuvan energian käytön edistäminen. Tässä hallituksen esityksessä on kyse kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavasta sääntelystä, mutta vaatimustason tarkempi määrittely ja toteutus-tapa on kuitenkin jätetty jäsenvaltioiden tehtäväksi.

Vertailutietoja implementoinnista kerättiin Ruotsista, Tanskasta, Norjasta, Saksasta ja Virosta. Kaikissa näissä maissa implementointi on tehty eri tavoin, eikä missään aivan samoin kuin Suomessa

on suunniteltu. Lisäksi maat eroavat toisistaan rakennusten energiankulutuksen ja siitä uusiutuvan energian osuuden suhteen. Myös uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön ja kaukolämmön tuotannosta vaihtelee.

Ruotsissa RED II-direktiivin täytäntöönpanosta vastaavat Boverket ja Energimyndigheten. Boverket vastaa rakennusmääräyksistä ja Energimyndigheten puolestaan uusiutuvan energian edistämistoinenpiteistä. Energimyndigheten arvioi, että direktiivin vaatimukset koskevat vain tapausta, jossa jäsenvaltio on jo edellisen uusiutuvan energian RES-direktiivin (2009/28/EC) 13 artiklan 4 kohtaa täytäntöön pannessaan päättänyt ottaa käyttöön vähimmäistasoja koskevat vaatimukset. Ruotsi oli jo RES-direktiiviä täytäntöön pannessaan päättänyt olla ottamatta käyttöön tällaisia vaatimuksia. Näin ollen Ruotsissa on alustavasti arvioitu, ettei RED II -direktiivin 15 artiklan 4 kohdasta aiheudu sille seurauksia. Tiedusteltaessa asiaa Ruotsin viranomaiset eivät kuitenkaan ole vielä vahvistaneet toimeenpanotapaa.

Tanskassa 15 artiklan 14 kohdan vastuuviranomainen Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, jonka näkemyksen mukaan 15 artiklan 4 kohta on riittävässä määrin toimeenpantu rakennusmääräysten Executive order on building regulations 2018, BR18) pykälässä 298, sekä rakennusmääräysten tiukalla tasolla, joka käytännössä edellyttää uusiutuvan energian käyttöä. Rakennusmääräyksissä energian kulutukselle on määritetty suurin sallittu arvo lämmitettyä asutuspinta-alaa kohden. Pykälän 298 mukaan uusissa ja olemassa olevissa rakennuksissa, joissa lämmitys ei perustu uusiutuvaan energiaan pykälän 293 mukaisesti, ja jossa materiaaleja vaihdetaan tai muutoksia tehdään, uusiutuvan energian on oltava osa rakennuksen kokonaisenergiantuotantoa siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa.

Norjassa direktiivistä vastaava taho on Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Energy Act vuodelta 2017 kieltää fossiilisille polttoaineille perustuvan lämmityslaitteen asentamisen vuodesta 2020 alkaen. Kielto on viety rakennusmääräyksiin (Forskrift om tekniske krav til byggverk/Byggeteknisk forskrift), joiden pykälän 14–4 kohdan (1) mukaisesti fossiilisille polttoaineille perustuvaa lämmityslaitetta ei saa asentaa. Säännös kattaa kaikki lämmityslaitteet. Asetuksessa todetaan, että uusiutuvat biopolttoaineet, kuten puu, puupelletit, biopolttoöljy ja biokaasu, eivät ole fossiilisia polttoaineita ja niitä käyttävien lämmityslaitteiden asentaminen on edelleen sallittua.

Saksassa direktiivin implementoinnista vastaava ministeriö on Bundes Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (BMU). 1.11.2020 voimaan astunut päivitetty Building Energy Act (Gebäudeenergiegesetz, GEG) asettaa mm. yhtenevät vaatimukset primäärienergian käytölle uusille rakennuksille, olemassa oleville korjattaville rakennuksille, matalaenergiataloille ja uusiutuvien energialähteiden käytölle rakennusten lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmissä. GEG:n pykälä 10 määrää, että rakennus on rakennettava siten, että lämmitys- ja jäähdytysenergian tarve katetaan ainakin osittain uusiutuvien energialähteiden avulla. Uusiutuvan energian osuudesta määrätään tarkemmin pykälissä 34–45, joissa asetetaan kullekin energialähteelle oma vaatimustaso (prosenttiosuus rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeesta), jolla uusiutuvan energian vähimmäisvaatimus jo yksin täyttyy. Saksassa uusiutuvan energian vähimmäistasot koskevat vain uudisrakentamista ja julkisten rakennusten peruskorjaamista. Aurinkolämmölle vähimmäistaso on 15 prosenttia rakennuksen lämmitys- ja jäähdytysenergian tarpeesta, uusiutuvalla tuotetulle sähkölle 15 prosenttia sekä 50 prosenttia kiinteälle tai nestemäiselle biomassalle, maa- tai geotermistä lämpöä käyttävälle lämpöpumpulle sekä hukkalämpöä suoraan tai lämpöpumpulla hyödyntäville järjestelmille.

Virossa direktiivin implementoinnista vastaa Estonian Ministry of Economic Affairs and Communications (Majandus- ja kommunikatsiooniministerium, MKM). Artiklan 15 4 kohta on implementoitu 10.7.2020 voimaan astuneessa asetuksessa rakennusten energiatehokkuudesta (Hoone energiatõhususe miinimumnõuded). Asetus määrittää minimivaatimukset rakennusten energiatehokkuu-

delle sekä sisältää määritelmän lähes nollaenergiarakentamiselle. Uusiutuvan energian osuutta sähköstä tai lämmöstä lisää energiatehokkuusindikaattori (vertaa e-luku), jonka minimivaatimus on helppompi saavuttaa käyttämällä uusiutuvaa energiaa rakennuksen hyvän energiatehokkuuden lisäksi. Asetuksen mukaan rakennuksen kokonaisenergian käyttö on laskennallinen vuosittainen energiankäyttö ilman paikallisesti tuotettua ja kulutettua uusiutuvaa energiaa.

Rakennustuotteiden markkinavalvonta ja rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti. Vertailua muissa maissa tehtyihin järjestelyihin ei ole tehty järjestelyn vähäisyyden johdosta.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

1171 §. *Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus.* Pykälän 1 momentin mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän olisi huolehdittava, että uudessa tai laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa energialaskennassa käytettävästä laskennallisesta ostoenergiasta vähintään 38 prosenttia olisi uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa. Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäistasoa uusissa ja perusteellisesti kunnostettavissa rakennuksissa edellytettäisiin siinä määrin, kuin tämä on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vaatimuksen täyttyminen olisi osoitettava laskelmalla.

Rakennuksen energialaskennassa käytettävä laskennallinen ostoenergia voi olla sähköä, kaukolämpöä, kaukojäähdytystä tai uusiutuvia tai uusiutumattomia polttoaineita. Uusiutumattomien polttoaineiden, kuten fossiilisen öljyn tai turpeen uusiutuvan energian osuus on 0 prosenttia. Biomassan uusiutuvan energian osuus on 100 prosenttia. Sähkön, kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen tuotannossa käytetään sekä uusiutumattomia että uusiutuvia energialähteitä. Vuonna 2020 uusiutuvan energialähteiden osuus Suomen sähköntuotannossa on keskimäärin 46,2 prosenttia ja kaukolämmön tuotannossa 36,7 prosenttia. Näiden prosentiosuuksien avulla voidaan laskea rakennuksen laskennalliseen ostoenergiankulutukseen sisältyvästä sähköstä ja kaukolämmöstä erilleen ne osuudet, joiden tuottamisessa on käytetty uusiutuvia energialähteitä. Nyt ehdotetun säädöksen prosenttivaatimusta (38 prosenttia) täytettäessä otettaisiin huomioon rakennukseen laskennalliseen ostoenergiankulutukseen sisältyvän uusiutuvan polttoaineen määrä sekä ostoenergiankulutukseen sisältyvästä sähköstä ja kaukolämmöstä se määrä, jonka tuottamiseen on käytetty uusiutuvia energialähteitä. Rakentamislupaa haettaessa osoitettaisiin laskelmalla laissa esitetyn vähimmäisosuusvaatimuksen täyttyminen. Riittävä selvitys olisi rakennusluvan saamisen edellytys. Tyypillisesti laskelmat/selvityksen tekisi henkilö, joka muutoinkin tekee rakennuksen energiatehokkuusmääräysten täyttämistä koskevat laskelmat.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin lakiin rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä (733/2020), missä laajamittainen korjaus on määritelty. Lain 3 §:n 3 kohdan mukaan laajamittaisella korjauksella tarkoitetaan korjausta, jossa rakennuksen vaippaan tai rakennuksen teknisiin järjestelmiin liittyvien korjausten jälleenrakentamiskustannuksiin perustuvat kokonaiskustannukset ovat yli 25 prosenttia rakennuksen arvosta, rakennusmaan arvo pois lukien. Sama laajamittaisen korjauksen määritelmä on myös ympäristöministeriön asetuksessa rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta (2/17).

Pykälän 3 *momentissa* viitattaisiin uusiutuvan energian määritelmää liittyen uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annettuun lakiin (HE 187/2020 vp). Lain 3 §:n 4 kohdan mukaan uusiutuvalla energialla tarkoitetaan energialla tuuli- ja aurinkoenergiaa, geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa ja biomassaa sekä kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua, joka ei ole peräisin fossiilisista lähteistä. Määritelmän sisältö perustuu siihen, mitä on säädetty RED II -direktiivissä.

Hallituksen esityksen (HE 187/2020 vp) mukaan ”määritelmään sisältyvällä geotermisellä energialla tarkoitetaan RED II -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 3 alakohdan mukaisesti energiaa, joka on varastoitunut maaperän pinnan alle lämmön muodossa. Ympäristön energialla tarkoitetaan RED -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 2 alakohdan mukaisesti sellaista luonnollisesti esiintyvää lämpöenergiaa ja ympäristöön rajoitettuihin tiloihin kerätyntä energiaa, joka voi olla varastoituna ympäröivään ilmaan, poistoilma pois lukien, pintaveteen tai jäteveeteen. Biomassalla tarkoitetaan RED II -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 24 alakohdan mukaisesti maataloudesta, kasvi- ja eläinperäiset aineet mukaan lukien, metsätaloudesta ja niihin liittyviltä tuotannonaloilta, myös kalastuksesta ja vesiviljelystä, peräisin olevien biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa sekä biologista alkuperää olevien jätteiden, teollisuus- ja yhdyskuntajätteet mukaan lukien, biohajoavaa osaa. Biokaasulla tarkoitetaan RED II -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 28 alakohdan mukaisesti biomassasta tuotettuja kaasumaisia polttoaineita. Uusiutuvan energian määritelmään katsotaan sisältyvän myös RED II -direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 33 alakohdan mukainen biopolttoaine eli biomassasta tuotettu nestemäinen, liikenteessä käytettävä, polttoaine sekä RED II:n 2 artiklan toisen alakohdan 32 alakohdan mukainen bioneste eli biomassasta muuhun energiakäyttöön kuin liikennettä varten tuotettu nestemäinen polttoaine”.

Pykälän 4 *momentin* mukaan lakia ei sovellettaisi puolustushallinnon käytössä oleviin rakennuksiin. RED II -direktiivin mukaan 15 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyjä vaatimuksia sovelletaan asevoimiin vain siltä osin, kuin niiden soveltaminen ei ole ristiriidassa asevoimien toiminnan pääasiallisen luonteen ja tarkoituksen kanssa, sekä siten, että mainittuja vaatimuksia ei sovelleta yksinomaan sotilaalliseen tarkoitukseen käytettävään materiaaliin.

Pykälän 5 *momentissa* säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä eri energiamuotojen uusiutuvan energian osuuden lukuarvoista. Vuonna 2020 uusiutuvan energialähteiden osuus Suomen sähköntuotannossa on keskimäärin 46,2 prosenttia ja kaukolämmön tuotannossa 36,7 prosenttia. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, mikä osuus kustakin energiamuodosta voitaisiin valtakunnallisesti lukea uusiutuvista lähteistä peräisin olevaksi.

Pykälän 6 *momentin* mukaan ympäristöministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetyn uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavasta. Uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavaa koskevat säännökset ovat selvästi teknisluonteisia, ministeriön omaa toimialaa koskevia asioita. Sen vuoksi asetuksenantovaltuus ehdotetaan säädettäväksi ympäristöministeriölle.

Pykälällä toimeenpantaisiin RED II -direktiivin 15 artiklan 4 kohta.

132 §. Ympäristövaikutusten arviointi. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka sisältäisi viittauksen YVA-lain ehdotettuun uuteen 29 a §:ään. Lupaviranomaisen olisi YVA-lain 29 a §:n mukaan toimitettava lain 28 §:ssä tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle silloin, kun arviointimenettelyyn on osallistunut Euroopan unionin jäsenvaltio. Olennaisia osia voitaisiin katsoa olevan ainakin ne osat,

joiden perusteella toisen valtion viranomaiset ja ne, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, voivat tunnistaa sen, minkälaisia rajat ylittäviä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia hankkeella voi olla ja miten valtion YVA-menettelyn yhteydessä antamat kommentit on otettu huomioon. Ympäristöministeriö toimittaisi hakemuksen edelleen jäsenvaltiolle.

Säännös tulisi sovellettavaksi silloin, kun olisi kyse rakennusluvan edellyttämästä hankkeesta, jolla olisi todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia ja hankkeeseen sovellettaisiin YVA-lain 5 luvussa tarkoitettua kansainvälistä menettelyä. Lupahakemus toimitettaisiin toiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, jos tämä olisi ilmoittanut osallistuvansa hankkeen YVA-menettelyyn. Ehdotetulla muutoksella täydennettäisiin YVA-direktiivin 7 artiklan täytäntöönpanoa kansallisessa lainsäädännössä Euroopan komission antaman virallisen huomautuksen johdosta, minkä takia lupahakemuksen toimittamista koskeva velvoite koski ainoastaan tilanteita, joissa arviointimenettelyyn on osallistunut toinen Euroopan unionin jäsenvaltio.

133 §. Kuuleminen ja lausunnot. Pykälään lisättäisiin vaatimus laajentaa kuulemista niissä tilanteissa, joihin sovelletaan YVA-lakia. Voimassa olevan säännöksen mukaan kuuleminen ja tiedottaminen koskee naapureita, jollei se rakennushankkeen vähäisyys tai sijainti taikka kaavan sisältö huomioon ottaen olisi naapurin edun kannalta ilmeisen tarpeetonta. Pykälään lisättäisiin YVA-direktiiviin liittyvä laajempi velvoite varata kunnan jäsenille ja osallisille mahdollisuus mielipiteen esittämiseen rakennushankkeesta, johon sovelletaan YVA-menettelyä.

181 §. Markkinavalvonta. Pykälä pohjautuisi voimassa olevaan maankäyttö- ja rakennuslain 181 §:ään. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi jatkossakin kaikkien rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena. Osa rakennustuotteista on CE-merkittävä rakennustuoteasetuksen mukaisesti. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtisi markkinavalvonnasta myös eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden osalta. Valvonta koski tyyppihyväksytyjä rakennustuotteita, tuotteita, joilla on varmennustodistus, todistus valmistuksen laadunvalvonnasta, muu vapaaehtoinen sertifikaatti tai vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvä sertifikaatti. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi markkinavalvontaviranomaisena myös niille rakennustuotteille, joiden ominaisuuksia ei olisi lainkaan ilmoitettu varmennetusti. Aiemmin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on toiminut markkinavalvontaviranomaisena tilanteissa, joissa rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen. Nyt tähän ehdotetaan lisättäväksi tilanteet, joissa rakennustuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisen terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Aiemmin pykälässä oli säädetty, mihin toimiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla oli mahdollisuus ryhtyä. Koska menettelytapojen yhdenmukaistaminen on omiaan sujuvoittamaan prosessia, ehdotetaan, että menettelyjen osalta laissa viitattaisiin markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2019/1020 (*markkinavalvonta-asetus*) ja eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettuun lakiin (1137/2016) (*markkinavalvontalaki*).

Pykälässä säilyisi ennallaan velvollisuus korvata valtiolle selvityksestä aiheutuneet kustannukset, jos selvitys osoittaa, että rakennustuote ei vastaa ilmoitettuja suoritustasoja tai ominaisuuksia. Kustannukset perittäisiin siltä toimijalta, joka ensimmäisenä saattaa tuotteen Suomen markkinoille. Niin ikään kunnan rakennusvalvontaviranomaisen olisi edelleen ilmoitettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle havaitsemistaan epäkohdista, kuten esimerkiksi epäkohdista rakennustuotteiden merkinnöissä ja asiakirjoissa.

181 a §. *Rakennustuoteyhteyspiste.* Rakennustuoteasetuksen 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä rakennustuoteyhteyspiste. Esityksessä ehdotetaan, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimisi rakennustuoteyhteyspisteenä. Rakennustuoteyhteyspisteen tehtävistä säädetään tarkemmin rakennustuoteasetuksen 10 artiklassa: tehtävä olisi käsitellä talouden toimijoiden, kuten rakennustuotteiden valmistajien ja maahantuojien sekä viranomaisten yhteydenottoja, avustaa ja neuvoa sekä siirtää tarvittaessa hallintolain (434/2003) 8 §:n mukaisesti asiat käsiteltäväksi toimivaltaiselle viranomaiselle.

Rakennustuoteasetuksen 10 artiklan mukaan asetuksen (EY) N:o 764/2008 10 ja 11 artiklaa sovelletaan rakennustuotteiden yhteyspisteisiin. Kyseisessä artiklassa säädetään tarkemmin tuoteyhteyspisteen tehtävistä esimerkiksi vastauksien toimittamisen määräajoista, maksujen perinnästä ja tiedonantovelvollisuudesta. Lisäksi rakennustuoteyhteyspisteen olisi tarjottava yksiselitteisiä ja helposti ymmärrettäviä käsitteitä käyttäen tietoa säännöksistä, joilla pyritään täyttämään rakennuskohteen perusvaatimukset ja joita sen alueella sovelletaan kunkin rakennustuotteen aiottuun käyttötarkoitukseen.

Rakennustuoteasetuksen 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että rakennustuoteyhteyspisteet voivat hoitaa tehtävänsä tavalla, jolla vältetään eturistiriitoja, erityisesti niitä, jotka koskevat CE-merkinnän saantimenettelyjä. Onkin huomattava, että rakennustuoteyhteyspiste ei ole valvontaviranomainen, eikä sillä olisi arvon mukaan olemaan merkittävää vaikutusta nykyiseen valvontaviranomaisten valvontatehtäviin.

192 §. *Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 5 kohta, jonka mukaan valitusoikeus olisi lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee rakennuskohdetta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia. Muutos tehtäisiin YVA-direktiivin täytäntöönpanon täydentämiseksi.

Muutoksenhakuoikeus sisältää myös mahdollisuuden tehdä oikaisuvaatimus. Oikeus vaatimuksen tekemiseen määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin asianosaisen valitusoikeus. Oikaisuvaatimuksen perusteella tehtyyn päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla.

Yhteisön muutoksenhaku on valitusperusteen osalta sisällöllisesti rajoitettu yhteisön säännöissä määritellyn toimialaan ja toiminta-alueeseen.

Rakentamista koskeva lupapäätös annetaan julkipanon jälkeen ja päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Maankäyttö- ja rakennuslain 142 §:n nojalla lupapäätös toimitetaan hakijalle, asetuksella säädettäville viranomaisille ja niille, jotka ovat sitä huomautuksessa tai erikseen pyytäneet.

Rakentamista koskeviin lupapäätöksiin voi hakea muutosta valittamalla alueellisesti toimivaltaiselle hallinto-oikeudelle.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus

Maankäyttö- ja rakennuslain 117 l §:n nojalla voitaisiin antaa valtioneuvoston asetus, joka sisältäisi tarkempia säännöksiä eri energiamuotojen uusiutuvan energian osuuden lukuarvoista. Vuonna 2020 uusiutuvan energialähteiden osuus Suomen sähköntuotannossa on keskimäärin

46,2 prosenttia ja kaukolämmön tuotannossa 36,7 prosenttia. Valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin, mikä osuus kustakin energiamuodosta voitaisiin valtakunnallisesti lukea uusiutuvista lähteistä peräisin olevaksi.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavasta. Uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavaa koskevat säännökset ovat selvästi teknisluonteisia, ministeriön omaa toimialaa koskevia asioita. Sen vuoksi asetuksenantovaltuus ehdotetaan säädettäväksi ympäristöministeriölle.

9 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.10.2021.

10 Suhde muihin esityksiin

10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Esitys liittyy laajempaan eduskunnan käsittelyssä olevaan hallituksen esitykseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 50/2021).

10.2 Suhde talousarvioesitykseen

Uusiutuvan energian käytön edistämisellä ei ole vaikutuksia talousarvioesitykseen.

Menettelymuutoksilla ympäristövaikutusten arviointia vaativissa lupahankkeissa ei ole vaikutuksia talousarvioesitykseen.

Rakennustuotteiden tuoteyhteyspisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti edellyttää, että ympäristöministeriön kehuksesta siirretään Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tehtävän vaatima määräraha arviolta 20 000 euroa.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksellä ei ole perusoikeusvaikutuksia ja lain muutos voidaan säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä.

11.1 Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Säännös ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymistä (HE 309/1993 vp, s. 66/II). Vastuu kohdistuu yksityisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden lisäksi myös julkiseen valtaan. Säännöksen mukainen vastuu ympäristöstä toteutuu aineellisen lainsäädännön kautta, sillä ympäristöperusoikeus on luonteeltaan julistuksenomainen.

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus

Vaatus uusuutuvien energialähteiden osuudesta rakennuksen kokonaisostoenergian kulutuksesta edistää osaltaan terveellisen elinympäristön säilyttämisen perusoikeutta. Sillä korostetaan julkisen sektorin vastuuta ympäristöstä myös rakentamisen lupakäsittelyn yhteydessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä vaativat hankkeet

Ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteena on ympäristönsuojelun ja kestävän kehityksen edistäminen suunnittelua ja päätöksentekoa tukevan vaikutusten arvioinnin avulla sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslakiin esitettyjen muutosten tarkoituksena on pääosin täydentää YVA-direktiivin täytäntöönpanoa kansallisessa lainsäädännössä, jonka voidaan katsoa parantavan YVA-lain vaikuttavuutta ja edistävän sitä, että ympäristövaikutukset arvioidaan, arviointi otetaan huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa ja päätöksentekoon liittyy riittävät tiedonsaanti- ja osallistumismahdollisuudet. Tällä voidaan katsoa olevan ympäristöperusoikeuden toteutumista edistävä vaikutus. YVA-lain 29 §:ään ehdotetut muutokset ja lakiin esitetty uusi 29 a § sekä esitetyt viittaussäännökset koskevat menettelyjä valtioiden rajat ylittävien rakennuslu-pahakemusten ympäristövaikutusten arvioinnissa. Muiden valtioiden osallistumismahdollisuuksien turvaaminen edistää tiedonsaantia kansalliseen ympäristöä koskevaan päätöksentekoon, millä voidaan myös omalta osaltaan katsoa olevan ympäristöperusoikeuden toteutumista edistävä vaikutus. Ehdotettu sääntely toteuttaa osaltaan ympäristöperusoikeuden toteutumista.

11.2 Julkisen vallan käyttäminen

Rakennustuotteiden tuoteyhteyksipisteen tehtävän järjestäminen kansallisesti. Rakennustuoteyhteyksipisteen tehtävän osoittaminen Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle tulee säätää kansallisesti, sillä Suomen perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin.

11.3 Yksityiselämän suoja

Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Saman pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä (817/2018). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintalinjan mukaan vain sakkorangaistuksen alaisten tekojen selvittämiseksi ei voida kotietsintävaltuuksia antaa. Kuitenkin valiokunnan kannanottojen mukaan kotietsintävaltuuksia on voitu säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä vähäpätöistenkin rikosten selvittämiseksi epäiltäessä julkisten varojen väärinkäyttöä (PeVL 7/2004).

Maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamissa asioissa markkinavalvontaviranomaiselle kuuluu oikeus tehdä rakennustuotteen markkinavalvontaan liittyviä tarkastuksia ja tutkimuksia (MRL 183.4 §). Rakennustyönaikaisten viranomaiskatselmusten ja -tarkastusten toimittamista pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa on rajoitettu tilanteisiin, joissa se on välttämätöntä katselmuksen tai tarkastuksen kohteena olevan asian selvittämiseksi (MRL 150.4 § ja 150 a.3 §). Siltä osin kuin kohdetta ei vielä ole otettu pysyväisluonteiseen asumiskäyttöön, ei rajoitus ole voimassa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 958/2012 ja 181 §,
lisätään uusi 117 l §, 132 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 133 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 181 a § ja 192 §:n 1 momenttiin uusi alakohta 5,
sellaisena kuin niistä ovat 132 § laissa 254/2017, 133 § laissa 465/2018 ja 192 § laissa 1589/2009, seuraavasti:

117 §

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen *117 a–117 l §:ssä* tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

117 l §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uudessa tai laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa energialaskennassa käytettävästä laskennallisesta ostoenergiasta vähintään 38 prosenttia on uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa, jos se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vaatimuksen täytyminen on osoitettava laskelmalla.

Laajamittaisella korjauksella tarkoitetaan rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain (733/2020) 3 §:n 3 kohdassa määriteltyä laajamittaista korjausta.

Uusiutuvalla energialla tarkoitetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 4 kohdassa määriteltyä uusiutuvaa energiaa.

Mitä 1 momentissa säädetään ei sovelleta puolustushallinnon rakennuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri energiamuotojen uusiutuvan energian osuuden lukuarvoista.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetyn uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavasta.

132 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja –päätös sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 29 a §:ssä.

133 §

Kuuleminen ja lausunnot

Kunnan on varattava kunnan jäsenille ja osallisille tilaisuus esittää mielipiteensä lupahakemuksesta hankkeissa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017).

181 §

Markkinavalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen (EU) N:o 305/2011 sekä eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden mukaisena markkinavalvontaviranomaisena. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii myös muiden rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävien rakennustuotteiden markkinavalvonnasta silloin, kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen tai jos tuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että rakennustuote on vaaraksi turvallisuudelle, terveydelle, ympäristölle tai omaisuudelle taikka se ei ole CE-merkinnän, tyyppihyväksynnän, varmennustodistuksen, valmistuksen laadunvalvonnan, muun vapaaehtoisen sertifiointin tai vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvän sertifiointin mukainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi ryhtyä markkinavalvonta-asetuksen (EU) N:o 2019/1020 11 ja 25–28 artiklan, rakennustuoteasetuksen 56–59 artiklan sekä markkinavalvontalain (1137/2016) 9 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käyttää markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan mukaisia toimivaltuuksia ja sillä on markkinavalvontalain 3 luvun mukaiset tiedonsaantioikeudet.

Rakennustuotteen maahantuoja, valmistaja, jakelija tai tämän valtuuttama edustaja on velvollinen korvaamaan selvityksestä valtiolle aiheutuneet kustannukset, jos selvitys osoittaa, että rakennustuote ei vastaa ilmoitettuja suoritustasoja tai sertifiointissa ilmoitettuja ominaisuuksia. Korvaus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on seurattava rakennustuotteiden käyttämistä ja ilmoitettava havaituista epäkohdista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

181 a §

Rakennustuoteyhteispiste

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuna rakennustuoteyhteispisteenä.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:

5) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakennuslupa koskee hanketta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2021.

Helsingissä x.x.2021

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 958/2012 ja 181 §,
lisätään uusi 117 l §, 132 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 133 §:ään uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 181 a § ja 192 §:n 1 momenttiin uusi alakohta 5,
sellaisena kuin niistä ovat 132 § laissa 254/2017, 133 § laissa 465/2018 ja 192 § laissa 1589/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

117 §

117 §

Rakentamiselle asetettavat vaatimukset

Rakentamiselle asetettavat vaatimukset

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a–117 g §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset (958/2012).

Rakennus on suunniteltava ja rakennettava ja rakennuksen muutos- ja korjaustyöt tehtävä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutos toteutettava siten, että rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a–117 l §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.

117 l §

Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian vähimmäisosuus

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että uudessa tai laajamittaisesti korjattavassa rakennuksessa energialaskennassa käytettävästä laskennallisesta ostoenergiasta vähintään 38 prosenttia on uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa, jos se on teknisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteutettavissa. Uusiutuvista lähteistä peräisin

olevan energian vaatimuksen täyttyminen on osoitettava laskelmalla.

Laajamittaisella korjauksella tarkoitetaan rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain (733/2020) 3 §:n 3 kohdassa määriteltyä laajamittaista korjausta.

Uusiutuvalla energialla tarkoitetaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n 4 kohdassa määriteltyä uusiutuvaa energiaa.

Mitä 1 momentissa säädetään ei sovelleta puolustushallinnon rakennuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eri energiamuotojen uusiutuvan energian osuuden lukuarvoista.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetyn uusiutuvan energian vähimmäisosuuden laskentatavasta.

132 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Velvollisuudesta ottaa ympäristövaikutusten arviointi huomioon lupamenettelyssä säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 luvussa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedottamisesta ja menettelyistä huomautusten jättämiseksi.

132 §

Ympäristövaikutusten arviointi

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja -pätös sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

Velvollisuudesta ottaa ympäristövaikutusten arviointi huomioon lupamenettelyssä säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 luvussa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tiedottamisesta ja menettelyistä huomautusten jättämiseksi.

133 §

133 §

*Kuuleminen ja lausunnot**Kuuleminen ja lausunnot*

Tarkemmat säännökset lupahakemuksesta ilmoittamisesta, tiedottamisesta ja huomautuksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Kunnan on varattava kunnan jäsenille ja osallisille tilaisuus esittää mielipiteensä lupahakemuksesta hankkeissa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia (252/2017).

Tarkemmat säännökset lupahakemuksesta ilmoittamisesta, tiedottamisesta ja huomautuksen tekemisestä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

181 §

181 §

*Markkinavalvonta**Markkinavalvonta*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen mukaisena markkinavalvontaviranomaisena. Lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden markkinavalvojana. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii myös muiden rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävien rakennustuotteiden markkinavalvonnasta silloin, kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen (EU) N:o 305/2011 sekä eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annetun lain (954/2012) soveltamisalaan kuuluvien rakennustuotteiden mukaisena markkinavalvontaviranomaisena. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii myös muiden rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävien rakennustuotteiden markkinavalvonnasta silloin, kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen tai jos tuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että rakennustuote on vaaraksi turvallisuudelle, terveydelle tai ympäristölle taikka se ei ole tyyppihyväksynnän, varmennustodistuksen, valmistuksen laadunvalvonnan, muun vapaaehtoisen sertifiointin tai vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvän sertifiointin mukainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi määrätä maahantuojan tai valmistajan tai tämän valtuuttaman edustajan korjaamaan puutteen kohtuullisessa määräajassa. Jos puutetta ei korjata määräajassa tai puute on vakava, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi kieltää tuotteen käyttämisen ja tarvittaessa määrätä maahantuojan tai valmistajan tai tämän valtuuttaman edustajan ryhtymään toimenpiteisiin tuotteen poistamiseksi markkinoilta.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että rakennustuote on vaaraksi turvallisuudelle, terveydelle, ympäristölle tai omaisuudelle taikka se ei ole CE-merkinnän, tyyppihyväksynnän, varmennustodistuksen, valmistuksen laadunvalvonnan, muun vapaaehtoisen sertifiointin tai vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvän sertifiointin mukainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi ryhtyä markkinavalvontasetuksen (EU) N:o 2019/1020 11 ja 25–28 artiklan, rakennustuoteasetuksen 56–59 artiklan sekä markkinavalvontalain (1137/2016) 9 §:n mukaisiin toimenpiteisiin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi käyttää markkinaval-

Voimassa oleva laki

Rakennustuotteen maahantuoja tai valmistaja tai tämän valtuuttama edustaja on velvollinen korvaamaan selvityksestä valtiolle aiheutuneet kustannukset, jos selvitys osoittaa, että rakennustuote ei ole kelpoinen rakennuskohteessa käytettäväksi. Korvaus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee seurata rakennustuotteiden käyttämistä ja tarpeen mukaan ilmoittaa havaituista epäkohdista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupa-päätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupa-päätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä
- 4) kunnalla.

Ehdotus

vonta-asetuksen 14 artiklan mukaisia toimivaltuuksia ja sillä on markkinavalvontalain 3 luvun mukaiset tiedonsaantioikeudet.

Rakennustuotteen maahantuoja, valmistaja, jakelija tai tämän valtuuttama edustaja on velvollinen korvaamaan selvityksestä valtiolle aiheutuneet kustannukset, jos selvitys osoittaa, että rakennustuote ei vastaa ilmoitettuja suoritusasteita tai sertifikaatissa ilmoitettuja ominaisuuksia. Korvaus on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen on seurattava rakennustuotteiden käyttämistä ja ilmoitettava havaituista epäkohdista Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

181 a §

Rakennustuoteyhteyshenkilö

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii rakennustuoteasetuksen 10 artiklassa tarkoitettuna rakennustuoteyhteyshenkilönä.

192 §

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupa-päätöksestä sekä maisematyölupa- ja purkamislupapäätöksestä

Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupa-päätöksestä on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä
- 4) kunnalla.
- 5) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden- ja luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee hanketta, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annettua lakia (252/2017).. .

Voimassa oleva laki

Ehdotus